

GLAS NARODA.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Štev. 19.

New York, 6. marca 1901.

Leto IX

Vmeščenje McKinleya.

Svečanosti v Washingtonu ob deževnem vremenu.

Washington, 4. marca. Danes je nastopil predsednik William McKinley svojo drugo dôbo predsedovanja največjega republike. Vmeščenje vršilo se je s slavnostmi in svečanostmi, kakoršnimi do sedaj še v Washingtonu ni bilo. Tu so se zbrali vsi zastopniki našega kapitalizma, vsi generali in sični izkorisitevalci, da prisostvujejo uradnemu priznanju, katero temelji na našej ustavi in nepristranosti.

Za par dni poprej zavzelo je mesto Washington praznično lice, na vseh hišah in ostalih poslopjih vhrala so zvezne zastave. Hišni okraški veljali so tisoče dolarjev, osobito bogate so bile okrašene hiše na Pennsylvania Avenue, kjer ni bilo niti zidu videti. Odri za gledalce so bili okrašeni z belo rumenim blagom.

Pennsylvania Avenue je bila že dopoludne polna radovednega ljudstva. Vsakodaj je pričakoval lepega vremena, katero je bilo po časnikih naznajeno, toda zjutraj je prišlo s prestandi deževit in ob 1. uri po poludne, baš ko se je vršilo vmeščenje, je bilo v potiskih.

Na ulici je bilo kacih 100,000 gledalcev, ko se je predsednik, spremljan od svojih konjeničnih garde, peljal iz Bele hiše v kapitol. Naravno, da je kraj njega sedeł Mari Hanna, kjer svojega varovanca še nikoli ni ostavil. Ljudstvo je z burnimi „hurrah“ kljici pozdravljalo predsednika, kateri so se še podvajili, ko se je pripeljal podpredsednik Roosevelt.

Tudi dvorana v senatu je bila polna ljudi, kajti zastopniki, oziroma člani zbornice so doveledi seboj vse svoje sorodnike. Tu so bili zbrani tudi inozemski poslaniki in govorjeni raznih držav. Tu je McKinley pozdravljen navzoče z govorom, ki je zbranimi getovo ugaljal. „Mi smo zastopniki mladega ljudstva, katero je že sedaj sila močno, vendar je pa njegova sedanja moč le predznamenje naše bodoče moči. Na iztoku in zpadu gledamo preko oba oceanov na svetovni promet, katerega se moramo hote ali nehotno udeležiti in tako se nam vsiljuje vedno nove dolžnosti.“

Točno ob 12. uri opoldne je McKinley prisegel. Slavnostni odbor ga je spremil do glavnega vhoda v kapitol; predsednik je slonil na roki vrhovnega sodnika Fullerja. Nepregledna množica ga je z burnim „hurrah“ pozdravila. Gledalci krog odrov postala je za gledalce nevarna, več žensk se je onesvestilo. Na to je McKinley v drugi prisegej jamčene ljudske pravice ščititi, — akoravno pošilja vojastvo na uboge delavce. Pri prisiagi je ljudstvo zopet jelo klicati in se radovali, na kar je McKinley med drugim takole govoril: „Sedaj se nam ni treba več vzemirjati vsled našega denarja. Dne 4 marca 1897 bila je naša obrt na slabih podlagi, vsled česar je bilo stajanje našega delavstva tudi slab. Sedaj se pa obrt na vsem polju izborno razvija in ameriški proizvodi so našli pot v najdalje inozemstvo.“

Potem je še povdarjal, da živimo z vsem svetom v miru, — pri tem je seveda pozabil, da naša mladina v blagor kapitalizma kravai na Filipinih.

Ob 1. uri popoldne pričela se je parača, ktere se je udeležilo 35,000 mož, večinoma vojakov, med kajimi so bili prostovoljci iz otoka Puerto Rico, milicari iz raznih držav in republikaška društva. Ob 1. uri seveda pričela se je razsvetljava Bela hiša, kjer so sprejeli novega

predsednika in priredili njemu včasih, kterega se je udeležilo 12 tisoč osob.

Po paradi razkropili so se vojaki po gostilnah in so si privoščili whisky v slavo McKinleya. Da se je pri tem tudi pošteno pretepal in po domače streljalo, itak ni treba posebno omenjati. Neki deček je bil pri tem nevarno obstrelen. Policia je sretirala jednega vojaka, na kar so njegovi tovariši naskočili stražnico in dva polica tako pretepli, da sta morala v bolnišnico.

Prihranili \$50,000,000.

Washington, 4. marca. Kongres je zavrgel predlog glede zboljšanja nekterih naših luk in regulacije reke Rio Brazos v Texusu. V to svrbo so kapitalisti zahtevali svotico 50 milijonov dolarjev, kateremu predlogu se je pa senator Carter iz Montana protivil. Senat je hotel zjutraj ob polu sedmih glasovati za imenovan predlog, na kar se je Carter javil za govor; govoril je do 12 ure neprestano, ob kateri ura so se senatori morali oditi k slavnostim. Tako se je zaključil 56. kongres in davkopalčevalem je prihranjenia lepi svotica \$50,000,000.

V „misijonski“ hiši umorili delavca za 6 centov.

Misijonska hiša, v kateri se ljudje morajo, ako ne morejo zajutrika plačati, je pač najnovejše, kar imamo v New Yorku zaznamovati početkom 20. stoletja.

Dne 2. t. m. zjutraj prišel je brezposredni delavec George Gade v misijonsko gostilno št. 39, Bowery, kjer je naročil zajutrik, katerga je s slastjo zavžil, kajti mož je bil zelo lačen. Ker pa siromak ni imel 6 centov, da plača zajutrik, pozval je blagajničar štiri strežaje, kateri so siromaški tako neusmiljeno pretepli, da je na mestu umrl. Strežaje so takoj zaprli, dočim so nevrečne začeli odpeljati v mrtvanslico.

Poleg Ragged cerkve na Bowery se nahaja restavrant, ki je cerkevna lest, in v katerem se dobé cena jedila. V dvorani za restavrantom vrše se pod vodstvom „duhovna“ vsaki večer molitve in propovedi. V restavrantu samem je vse polno lepakov, kateri bodrijo človeka živeti po cerkevnih in božjih zapovedih, da bodo zveličani — in baš pod temi lepaki so cerkevni služ umorili gladu umirajočega človeka, ki ni imel šestih bornih centov, da plača čašo kave. Posebnega komentata itak ni potreba, toda povedati moramo, da katoličani nemamo misijonskih hiš na Bowery.

Strah pred trustom.

Philadelphia, Pa., 1. marca. „Pennsylvania Steel Company“ ki poseduje delavnice v Steelton, Pa., in Sarrows Point, Mod., se je zdinala z „Bethlehem Steel Co.“ in „Cambria Steel Co.“, da zamore tako sledi: „Stanje sedanjih poslov ne dopušča premogarjem plačo povečati, ako so premogarji pametni, se bodo zadovoljili s sedanjim začetkom, ako pa kljub temu s strajkom pričetno, bodo uvideli, da so si izbrali za to skrajno neugodni čas.“ Premogarji se seveda za tako besedilje ne zmenijo in se marljivo pripravljajo na boj.

Splošni štrajk preti.

Posestniki rovov in njihovi načrti.

Hazleton, Pa., 2. marca. Vsa znamena kažejo, da se premogovi baroni pripravljajo na boj z delavci. Kaker smo svoječasno poročali, vrši se due 15. marca zborovanje „United Mine Workers“. Unijski uradniki so razposlali vsem podjetnikom okraja trdega premoga povabilna za udeležbo pri zborovanju, toda le trije podjetniki, ki imajo skupno 230 premogarov, so se pozivu odzvali in obljubili, da se zborovanja udeleže, dočim se ostali za povabilo ne zmenijo. Neki neodvisni podjetnik se je glede strajka izrazil, da so okoliščine za premogarje sedaj mnogo neugodnejše, nego so bile v minolej jeseni, kajti takrat so podjetniki željali svojih delavcev izzgolj političnih uzrokov ugodili, poleg tega je bila pa tudi takratna zimska zaloga premoga le mehjna, s čemer tudi ostalo ljudstvo ni bilo zadovoljno. Milica je tudi le radi političnih uzrokov postopala s strajkarji „milo“, ker drugače bi gotovo prišlo do prelivanja krvi.

Sedaj je vsa stvar polnoma drugačna, politične strasti mirujejo za dobo štirih let in tako se bude bil trd boj. Vse družbe in železnice imajo veliko zalogo premoga, s ktero zamorejo dolgo časa vstrajati in vsem naročbam vstreći. Da se podjetniki za štrajk ne zmenijo mnogo, dokazal je posestnik rovov Pradee. Ko so njegov delavci vsled odprtja treh unijskih delavcev pričeli strajkati, je Pradee jednostavno ukazal svoje rove zapreti, ki so toliko časa ostali zaprti, da so delavci postali „trezni“. Delo je počivalo le dva tedna, potem so delavci prosili za delo brez omenjenih treh unijskih delavcev. Tako je zatrjeval sam Pradee.

Kapitalistično časništvo že sedaj hujša proti premogarjem in zatrjuje, da premogarji v okraju trdega premoga še nikoli niso živeli v tako „sijajuhi“ okoliščinah kakor baš sedaj; češ, hiše so na novo prebarvane in na oknih je opaziti nova zagrinjala. Akо kapitalisti v novih zagrinjalih vidjo delavsko blagostanje, morajo istodobno tudi vedeti, kolika je bila beda delavcev, da si preje še teh bornih stvari niso mogli omisliti.

Posestniki rovov se ne udeležijo premogarske konvencije.

Wilkesbarre, Pa., 5. marca. Posestniki rovov v okraju trdega premoga se ne bodo udeležili premogarske konvencije. Kajti znano, prevladuje trust za premog v takojšnjem položaju; trust je svojim članom odsvetoval udeležiti se zborovanja in svoj nasvet utemeljil sledi: „Stanje sedanjih poslov ne dopušča premogarjem plačo povečati, ako so premogarji pametni, se bodo zadovoljili s sedanjim začetkom, ako pa kljub temu s strajkom pričetno, bodo uvideli, da so si izbrali za to skrajno neugodni čas.“ Premogarji se seveda za tako besedilje ne zmenijo in se marljivo pripravljajo na boj.

Ukradli parni kotel.

Chicago, 5. marca. Pred nekaj dnevi je bil ukraden iz pralnice Thom. Batesa v zapadni Chicago parni kotel 400 funtov težak. Včeraj pa so policejci našli ta kotel na West Van Buren St., ko so ga uzipali za uporabo dinamo. Dva sumljiva moža so zaprli.

PIRUHE kaj rauji pošiljajo rojki svojcem v staro domovino in sicer iz te dežele zgorj v gotoven denarju, denarne pošiljave pa najhitrejši in najcenejši odposilja Fr. SAKSER, 109 Greenwich Street, New York City, zato se je tudi najbolje namorni.

Iz delavskih krogov.

Odslovili zamorce.

Družba nadpoliščne železnice v Brooklyn Borough, New York, odslovala je vse na postajah službujoče zamorce, na katerih mesta je nastavila bele sušnje. Odslovjeni zamorci zatrjujejo, da so jih samo delavci, ker so zamorci, dočim družbeni uradniki trdijo, da beli več storči kakor zamorci in zahtevajo večje plače.

Konec štrajka tkalcev.

Scranton, Pa., 3. marca. Tukaj se v obči domneva, da bodo štrajk tkalcev svile v kratkem končan, in da bodo vseh 4000 štrajkarjev tekom 10 dni zopet pričeli z delom. Uradniki premogarske unije so namreč med štrajkarji in gospodarji posredovali.

„Breaker Boys“ štrajkajo.

Wilkesbarre, Pa., 3. marca. V rovu št. 7 v Nanticoke so danes pričeli „Breaker Boys“ štrajkajo. Rov je last družbe „Susquehanna Coal Co.“. Dečki zatrjujejo, da jim je družba obljudila za 10 centov površišča plačo, kar pa še do sedaj ni storila. Vsled dečk v mora tudi 1000 mož praznovati. Kasneje so se pridružili štrajkarji tudi dečki iz rova št. 5, tako da sedaj v obeh rovih delo počiva. Dečki bodo imeli jutri sejo, po kateri bodo dobili najbrže zahtevano zvišanje plače.

Svojeglavni tovarnarji

Wilkesbarre, Pa., 5. marca. Danes so sklenili posestniki tovarn za svilo v Wyoming Valley, da bodo one tovarne, v katerih zahtevajo delavci večje plačo, ostale do julija zaprte. S tem nameravajo tovarnarji delavcev ostrasiti in jih prisiliti, da ne zahtevajo večje plače.

Konec štrajka v Plainfield, N. J.

Štrajk kleparjev v Plainfield, N. J., o katerem smo v zadnjem številki poročali, se je dne 5. t. m. končal s tem, da so bosi pripoznali unijo.

Izvoz cinkove rude.

Joplin, Mo., 3. marca. „Misouri & Kansas Zinc Mineral Association“ sklenila je v tvrdo „James Reedhaus Sons“ v Antwerpenu pogodbo, valed kateri bodo za dobo 50 tednov izvozili vsaki teden 1000 ton cinkove rude, tona po \$31, v Antwerpen. Imenovana družba mora pogodbeno izvazati le tako rudo, v kateri je 60 odstotkov cinka.

V minolej mesecu je prišlo do navskrižja med posestniki cinkovih rudnikov in topilci, kateri slednji so zahtevali povečanje plače; željam delavcev bodo družba sedaj ugordila.

Štrajk zidarjev v Flushing, L. I.

Pokrajinska unija mejaščne zidarstvene unije v Flushing, L. I., je dne 5. t. m. odredila, da morajo zidarji s štrajkom pričeti. Podjetnik George Warfield, ki v Flushing zida več poslopij, plača svojim delavcem \$4 na dan. Sledi pa zahtevajo, da se podjetnik pogodbeno zaveže imenovano plačo tudi v nadalje povečati. Ker tega ni storil, so zidarji pričeli štrajkati. Njim se bodo baje tudi tesarji pridružili, da pomagajo zidarjem tako do vesape.

Pretep štrajkarjev s skabi.

Dne 5. t. m. prišlo je v New Yorku, Brooklyn Borough, kjer popravlja tvrdka McClinton-Marshall Co. takozvan Grand Stand brooklynškega Jockey Cluba, med štrajkujočimi delavci in v Philadelphia došlimi skabi do pretepa. Štrajkarji zahtevajo povečanje plače, čemur pa tvrdka ni hotela ugrediti in je pozval skabe na delo. Pri pretepu je bil jeden skab nevarno ranjen.

Nesreča.

Ponesrečeni ribiči.

Silver Creek, N. Y., 3. marca. Plavajoč led odpeljal je danes 21 ribičev na jezero Erie. 17 v. jih rešili, docim so ostali štirje še na plavajočem ledu. Ribiči so štiri milje daleč na ledu lovili ribe, na kar se je led odtrgal in odplovil dalje na prost.

Osoda premogarja.

Scranton, Pa., 3. marca. Premogar John Costanzo je minoli petek pri odhodu svojih tovarisev iz rova „Nickie Plate Mine“ zamulj voz. Danes so našli njegovo truplo na dnu rova. Costanzo je še le 3 dni delal v imenovanem rovu, vsled marljivosti je zamulj voz in tako je moral v rovu ostati. Ko je bil sam, skušal je po stenah priplaziti na površje; po sledovih je bilo poznati, da je prišel 25. februarja visoko, na kar mu je spodelo in je padel v globino.

Preprečili linčanje.

Carrollton, Ill., 1. marca. Napadala neke tukajšnje dekllice so danes s posebnim vlakom dovedeli iz Springfielda v Carrollton, kjer je bil danes obsojen Množica je sklenila lojovo Albert Shenko imenom linčati; da se to prepreči, odpeljal je governor 4 sotnih milice v Carrollton. Na kolodvoru je pričakovana zlodinja ogromna množica, vendar so pa deputiji v spremstvu vojaštva svojega jetnika srečno dovedli v sodnijo. Pri razpravi je A. Shenko svj zločin takoj priznal, na kar je bil na nedoločen čas v zapored. Pol ure kasneje so jetnika že odvedli v državno jedo v Chester.

Skorajšno linčanje.

Kansas City, Mo., 2. marca. Tri desetletja Bud Taylor je danes ustrelil svojo prejšnjo ljubico 18-letno Ruth Nollard. Nesrečnica je šla po ulici s svojo sestro, na kar je pričel loj iz prvega nadstropja, pohitel je neki gospod duhovnu na pomordo in ga po lesni strelci srečno prinesel na zemljo. Temperečni apostol je tu svojega rešitelja objel in dejal: „Bog te blagosloví moj brat, ti si me rešil,“ ter mu dal svojo posetnico, na kateri je bilo razumno njegova imena napisano še par svetopisemskih izrekov. Rešitelj je dal duhovnu tudi svojo posetnico, na kateri je duhovna začudeno čital: „Z. G. Rose, trgovec pive, vina in whiskey.“

Tožba zaradi mačkinega mesa.

Norfolk, Va., 5. marca. Zamorec Decatur Barnes je vložil tožbo proti grocerju, kateri mu je baje prodal klobaso iz mačkin

